

1. A projektötlet innovatív jellege – újszerűség

- *Foglalkozik a projekt új szociális megoldásokkal? **IGEN!***
„Tapasztalati szakértő”-i projektünk egy új szakma, alapjait teremti meg. Valódi szakmai paradigmaváltás jelent, mert:
(a.) ÚJ DIAGNÓZIS-t nyújtó új termék/szolgáltatás
Felbukkant a szociális munka környezetében egy új „termék” / „szolgáltatás”, amiért eddig nem kellett fizetnünk, de ezek után már fizetni kéne, mégpedig azért a tapasztalatból generált tudásért, amivel pl. az a 45 T.Sz. rendelkezik, aki 2011. április 14.-én megkapta „A szegénység és társadalmi kirekesztés okleveles szakértője” bizonyítványát.
(b.) ÚJ MÓDSZEREK
Pl.: a „Tandem”, azaz a párban dolgozás, mely többek közt lehetővé teszi és ösztönzi a probléma- és a szakmai felelősség megosztását, a szakmai kompetencia-határok módosítását. Így zajlik már a jelen projekt tréningje is, mintegy példát mutatva a „szakember-laikus pár”-ban oktatás hatékonyság-növelő jellegére.
- *Új megvilágításba helyez egy szociális problémát? **IGEN!***
A szegénység a szegények által jobban megismerhető! A „Tapasztalati szakértő” a szegénységben és társadalmi kirekesztettségben élők világát a társadalommal megismertető új módszer.
- *Foglalkozik korábban csekély figyelemben részesült célcsoportokkal? **IGEN!***
A „user involvement” mozgalom jelentkezése előtt a „szociális ügyfelekkel” meglehetősen paternalista módon foglalkoztak a segítők. A mai Magyarországon különösen a szociális munkástól várja el a jogalkotó, hogy szociális adminisztrátor és/vagy szociális rendőr legyen. E helyett mi a „mindent velük és semmit se nélkülük” elvet valljuk. Az erősödő kontroll helyett az erősödő sorstárs-segítést.

2. Innováció a célcsoporthoz való hozzáférésben – részvétel

- *Miből áll a projekt konkrét és fenntartható haszna a célcsoport számára? **Jobb szolgáltatások! Társadalmi béke és igazságosság!***
Mi olyan helyzeteket teremtünk, ahol a kétféle gyökerű szaktudás (a szakemberek, iskolapadban szerzett elméleti szakismeretei és a szegények átélt, gyakorlati élettapasztalatai) eminensen kiegészítik egymást. S ha a szegénységben és társadalmi kirekesztettségben élőkrol szóló döntések és a nekik nyújtott szolgáltatások ügyfélközpontúak, akkor az érintettek a szükségleteikhez adekvátabb szolgáltatást kapnak. Projektünk békét teremt és csökkenti a társadalmi igazságtalanságokat.
- *Bővíti a projekt a célcsoport lehetőségeit, mozgásterét? **IGEN!***
Az új lehetőségek és az új mozgáster kialakítása csakis egy lassú érési folyamat eredménye lehet. Ez a paradigmaváltás nem játszódhat le kataklizmaként, bár lényege a hatalom-átrendezés, a hatalom-megosztás. Az a döntéshozó és az a szolgáltató/segitő ugyanis, aki elfogadja a tapasztalati szakértő tudását és tapasztalatát, az a saját szakmai hatalmát osztja meg a tapasztalati szakértővel azáltal, hogy (a saját nézőpontjából) beemeli, illetve (a tapasztalati szakértő nézőpontjából) elfogadja azt a segítő tevékenység szakmai színvonalát emelő szaktudásnak, szaktevékenységnek.
Egyfelől igaz, hogy a szakember a tapasztalati szakértő számára átad a szakmai hatalmából, de másfelől elképesztően új energiákat, erőforrásokat, és új hatalmat kap tőle, és az általa képviselt ügyfelektől, mint a hatalom új forrásaitól.
- *Hozzájárul a projekt a célcsoport társadalmi megbecsüléséhez? **IGEN!***
A szegénység elleni programok szinte kivétel nélkül „diófa-ültető programok”, mert eredményességükhöz, a szakmai és még inkább a társadalmi szintű szemléletváltáshoz sok-sok idő, pénz és szakértelem kell. Közhely, hogy az oktatásba történő befektetés a leginkább megtérülő vállalkozás egy ország versenyképességének növelésére. A szegényeket oktató programokból általában kimarad a legeslegszegényebbeké. Mi nagyon is erre fókuszálunk! Egyik hajléktalan hallgatónk épp most nyert 3 millió forintot, a televízió „Legyen Ön is milliomos” című vetélkedőjén (mint a „Gettómilliomos” című film főszereplője). Ennél aligha járulhat hozzá jobban bármi is a hajléktalanok társadalmi megbecsülésének növeléséhez -

különösen egy olyan időszakban, amikor erősödik a szegények és különösen a hajléktalanok jogalkotói kriminalizálása.

3. **Innováció a megvalósításban – hatékonyság**

- *Ötletes, találatkony, kreatív, merész a projekt megvalósítása? **IGEN!***

Egy olyan esettel illusztrálnánk, mely a leginkább rávilágít a tapasztalati szakértők alkalmazásának lehetőségére és szükségességére („kályhacső sztori”):

N.N. az egyik legérdekesebb szakmai eredményt tudta felmutatni, egy cigány család 9 gyerekének állami nevelésbe vételével kapcsolatban. A TEGYESZ-ben (Területi Gyermekjóléti Szolgálat) és a Közigazgatási Hivatalban teljesített terepgyakorlata eredményeként olyan referencia-levelet kapott a tereptanárától, amit sok szociális munkás is megirigyelhetne.

A 9 gyerek állami nevelésbe vételének egyik oka – a szakemberek szerint – „a lakás fűtési rendszerének életveszélyessége” volt. N.N. azonban – a döntés ellen – így érvelt:

„Én a **nyíregyházi cigánytelepen** nőttem fel. Az én apám rendre elküldött bennünket lócitromot és marhalepényt gyűjteni. Azzal fűtöttünk és apám azzal tapasztotta be a sparherd hézagait. És senki se tekintette életveszélyesnek. És mégis itt vagyok: „túléltem”. Pontosan ugyanezt csinálta ez a 9 gyerekes családapa is! Nincs kérem ebben semmi életveszély...”

Igaza volt hisz az alsó-középosztályi családban, a fővárosban felnőtt szociális munkás honnan is tudhatott volna erről. Az iskolában nem tanították neki. Az efféle tudást leginkább a kultur-antropológiai kurzusokon tanítják, nem a szociálison. A T.Sz. viszont az adott klienshez hasonló közegben nőtt fel, tehát a tapasztalata ebben a helyzetben aranyat ért.

- *Milyen hatást gyakorol a szociális innováció, és melyik célcsoportra? **Először negatív, aztán pozitív hatást!***

Fontos tudni, hogy az értelmiségi szakemberek - szinte kivétel nélkül - először „szakmai hatalomvesztésként” élik meg a T.Sz.-ek megnyilvánulásait, de a közösen végzett munka során lassan (!) a program elkötelezett híveivé válnak.

- *Működik a projekt megváltozott körülmények között is (például ha változik a célcsoport, a probléma megközelítése vagy a projektkörnyezet)? **IGEN!***

Célcsoportunk folyamatosan szegényedik, viszont elképesztő technikái vannak a túlélésre!

Harcos érdekérvényesítő és kompromisszumkereső, tárgyalásos technikákat is oktatunk.

- *Létrejön-e valamilyen együttműködés más diszciplínákkal / szakterületekkel / szakmai csoportokkal? **IGEN!***

Pl.: **szociológus** kutatókkal, népszámláló statisztikusokkal, (ön)kormányzati politikusokkal, szociális munkásokkal, szegénységben és társadalmi kirekesztettségben élő csoportokkal, pedagógusokkal, jogalkotókkal, társadalmi felelősséget vállaló üzleti cégekkel, stb.

4. **Innováció a külvilág felé – példaszerűség**

- *Hogyan integrálódik a projekt lokális és regionális környezet(ek)be? **LASSAN!***

Az OKJ-s elfogadás (Országos Képzési Jegyzék) a rendszerbe illesztés kulcsa. Mi a **tevékenységprofilok kimunkálását** tudjuk vállalni.

- *Párbeszédet / együttműködést ápol-e más intézményekkel, szervezetekkel? **IGEN!***

Megvalósíthatatlan is lenne nélkülük! A jelzett 20 tevékenység esetében más és más szervezetekkel kell kapcsolatot teremtenünk.

- *Felkelti-e más szervezetek, a média, támogatók, politikusok kíváncsiságát? **IGEN!***

Projektünk 1.lépcsőjében 72 média-megjelenésünk volt!

- *Kísérletezik-e új utakkal a külvilággal való kapcsolatteremtésben? **IGEN!***

Amint haladunk lefelé a társadalmi ranglétrán, az ott jelentkező problémák megoldásához (paradigmaváltáshoz/szemléletváltáshoz) egyre több: idő, pénz és szakértelem kell. Minél mélyebben merülünk a szegénység és a társadalmi kirekesztettség bugyraiba, annál több. Ezzel szemben a kormányok (politikai irányvonalától függetlenül) igyekeznek megspórolni ezt a rengeteg pénzt, és rengeteg időt. Projektünk ezt a finanszírozási szakadékot is áthidalja.

A rendelkezésünkre álló 3. oldalt szeretnénk arra felhasználni, hogy bemutassuk végzett tapasztalati szakértőink előtt álló potenciális munkalehetőségeket:

1. „Fordító-szolgálat - magyarról magyarra” - „Piros marker szolgáltatás”. Ügyfél-tájékoztató kiadványok, illetve oktatási anyagok (tematikus füzetek, honlapok, szórólapok, stb.) felhasználó-szempontról értelmezése és felhasználóbarát szövegmódosítási javaslatok elkészítése.
2. Hasonló „fordítói” tapasztalatokat szereztek T.Sz.-eink a Budapest Esély Nonprofit Kft.-beli terepgyakorlatuk során, ahol az volt a T.Sz.-ek megállapítása, hogy a kft szórólapjainak szövegezése során sokkal jobban kellene figyelni a célcsoportok (ügyfél, szakember, döntéshozó, stb.) saját szóhasználatára és szövegértelmezésére.
3. Tapasztalati tanácsadás (ügyfélszempontról becsatornázása) a szegénységben és társadalmi kirekesztettségben élőköt érintő kormányzati és önkormányzati döntések meghozatala során, és a nyújtott önkormányzati szolgáltatások felhasználó-szempontról kiértékelése. („Szolgáltatási röntgenképek” készítése; „Walraffozás” = résztvevő megfigyelés)
4. Különböféle (szociológiai, kulturanropológiai, stb.) kutatások (kiemelten: a szegénység, cigánység témakörében) népszámlálási, ill. közvélemény-kutatási kérdőívek felvétele az alacsony társadalmi réteghelyzetű populációban; a próbakérdőívek (próbakérdés típusú) csoportos tesztelése
5. Pályázathoz csatolható, előzetes kliens-referencia nyújtása, civil szervezetek számára
6. Sorstárs-segítő klubokban társ-klubvezetői feladatok ellátása
7. Általános iskolai koordinátori feladatok ellátása. Kapcsolattartás a hátrányos helyzetű családokkal. Szükségleteik megfogalmazása és hídszerep betöltése az iskola és a családok között.
8. Ügyfél-tájékoztató munkatárs beállítás az önkormányzati ügyfélszolgálati irodákba, alkalmi jelleggel, speciális pályázatok beadásakor, a beadandó űrlapok kitöltésének segítése céljából. A tapasztalatok visszajelzése a megbízó felé.
9. A helyi szociálpolitikai koncepciók készítéséhez az ügyfelek mozgósítása, véleményük artikulálása, becsatornázása a helyi ágazati koncepciókészítés folyamatába.
10. Szegénységben és társadalmi kirekesztettségben élők önszerveződésének segítése (közösségfejlesztő tevékenység) + Adománygyűjtési technikák széleskörű elterjesztése a szegénységben és társadalmi kirekesztettségben élők körében.
11. Helyi önkormányzatok és a szegények szervezetei közötti kapcsolatok fejlesztése.
12. Szegények kisvállalkozásainak kezdeményezése.
13. Szegénység-kezelő projektek (pl. a szegények körében zajló pszichológiai kutatások) célcsoportjainak mobilizálása (célcsoportként az adott projekt-szolgáltatásban résztvevő „jelentkezők” felkutatása, „helyi projekt-mentor” tevékenység ellátása).
14. „Tanúságtétel”:
 - (a.) Oktatáshoz kapcsolódva (= Szociális munkás képzések során vagy középiskolai osztályfőnöki órákon a saját életút bemutatása, az egyes oktatási tematikákhoz kapcsolódva. Pl. a hajléktalan problematika tanítását egy hajléktalanságot megélt tapasztalati szakértő életútjával „illusztrálva” - egyszemélyes „Élő könyv”-ként, csoportos „olvasás” formájában.)
 - (b.) Jogalkotáshoz kapcsolódva (= Jogszabályalkotást előkészítő „tanúságtétel”, a saját életút bemutatásával. Pl. a családon belüli erőszakot elszenvedett nők által megélt tapasztalatok felmutatásával „illusztrálva” + annak életteli végig gondolásával, hogy a lehetséges jogszabályi javaslatok milyen előnyös és/vagy hátrányos hatást gyakorolhatnak az adott esetre.)